

DE
P R A E S C R I -
P T I O N I -
B V S,

Q V A E T V M I V R E C I V I L I .
T V M P O N T I F I C I O C O N T I N E N -
t u r T R A C T A T U S p e r u t i l e s & q u è , & n e c e s s a r i j , i n
s t u d i o s o r u m g r a t i a m à d i u e r s i s I . C .
e d i t i , a t q u e i n v n u m v o l u m e n
c o n g e s t i , i n n u m e r i s q u i b u s
s c a t e b a n t m e n d i s
s u b l a t i s .

His accedit rerum & verborum Index locupletissimus.

Auctorum nomina sequens pagina indicabit.

*P ità conforme al ex librario
de 1707.*

*Per commision de
suo officio.*

*fr.
Thomas*

L V G D V N I ,

A P V D H A E R E D E S I A C O B I I V N C T A E :

M. D. LXVII.

Coll Soc Jesu Salan. ex dono Regnum.

A V C T O R V M N O M I N A ,
Q V I D E P R A E S C R I -
P T I O N I B V S S C R I -
P T I O N I B V S S C R I -
P S S R V N T .

2730. 1981-1982

PINVS,

ROGERIUS.

B. & L. B. V. S.

HOSTILENESS

TOLDENDORPIVS.

Authoris damnati,
opus expunctione est.

desumptus ex D N. Azo-
nis Summa super
Codice.

De vsucapione pro emptore,
vel transactio[n]e.

Rubrica.

1. *Vsucapio quare sit inductus?*
2. *Vsucapio quid s[ic]?*
3. *Vsucapio quanto tempore compleatur?*
4. *Vsucapere qui possint, & qui non possint?*
5. *Hereditatis acies completere potest vsucapionem à defuncto captans, inchoare eam non potest.*
6. *Vsucapre qua res possint, atque inibi, an incorporalia possint vsucapi?*
7. *Vsucapionem procedere in rebus mobilibus, vel se mouentibus; præscriptionem in immobilibus.*
8. *Vsucapi non posse rem furtinam, vel si ablatam, aut si possessam, atque inibi, an id sit perpetuum?*
9. *Furtiva rei quando censetur reversa in potestatem dominii, & possit vsucapi?*
10. *Vsucapi non posse qua nata sunt ex rebus furtivis.*
11. *Partus ancille, aut animalium quando censetur furtivus?*
12. *Vsucapio an procedere possit ex possessione præcaria vel clādestina?*
13. *Vsucapionem impediri propter naturam rei, qua non potest esse in alcunis dominio.*
14. *Vsucapi non posse qua prohibita sunt alienari ratione personæ, item ratione publica. G[raec]ilissim. & m[u]lti.*
15. *Vsucapi an & quando possit res fisci?*
16. *Vsucapi an possint res cinctarum, & quid de iis rebus, que sunt in se publico?*

TRACTATVS
PER NECESSARIUS
PRAESCRIPCTIONVM,
EDITVS A FAMATISSIMO
Legum Doctore D. DINO
de Muxello, fœliciter
incipit.

S V M M A R I V M.

- 1 Prescriptiones summarie, dilucide ac diffimile comprehendi posse sunt, qua sparsim sunt posse in corpore vtris.
- 2 Index eo dse quo sententia tulit, poterit suppleri si quid erratum est.
- 3 Instrumentum ornatum que vendedit, si emptor non petit ornatum ante biduum, postea non habebit.
- 4 Admocatio licet intra triduum sum errorum corrigere.
Error admodum litigiosus obesse non potest.
- 5 Promittere hominem sibi in indicio certi dse, si post quinque dies vel exhibere, non potest.
- 6 Conveniendum non est quis ex persona defuncti ante nonem dierum ab obitu communerandos.
- 7 Reus si fuerit condemnatus, quia erat absent, habet spatium decem dierum ad appellandum tempore sententia.
- 8 Testes producti de alia prouincia per quod tempus debeant stare
Qibi sunt producti?
- 9 Libello oblati ei, qui ad iudicium vocandus est spatium datur vnguenti dierum, in quibus deliberet, an cedat, vel contendat.
- 10 Prescriptio triginta dierum que sit.
- 11 Datua ad tutorem alicuius pupilli, vel curatorem alicuius adulti intra quod tempus possit se excusare?
- 12 Prescriptio duorum mensium qualiter?
- 13 Maritus adulterium vxoris potest accusare intra lx. dierum in dicto commissi adulterij.
- 14 Prescriptio centum dierum cui competit?
- 15 Trium mensium prescriptio multis competit.
- 16 Maritus quando confessum fuit se receperisse dotem, quam in ves-

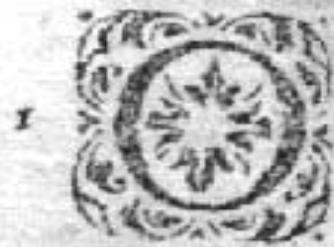
COMPENDIUM
SIVE SUMMA DE
DIVERSIS PRAE-
SCRIPTIONIBVS,

Antiqui ac immortalis memoriae doctoris
Domini ROGERII.

CAPITVLVM PRIMVM.

SVMMARIVM.

- 1 Prescrip^{tio} dicatur quae ibet exceptio essentiam capiens ex tempore.
- 2 Exceptio solo comparata favore que dicatur?
- 3 Exceptio nec favore nec ad comparata que sit?
Actiones sibi plurimum terminantur anno.
- 4 Prescrip^{tio} quedam triplex posset.
- 5 Appellante quando obstat prescrip^{tio} anni?
- 6 Prescrip^{tio} annorum mensium actionis ex stipula em potest opponi.
Redhibitoria actio quanto prescribitur tempore?
- 7 Estimatoria actions prescribitur anno.
- 8 Pratorie actiones anno sibi prescribuntur.
- 9 Actio fuit manifesta perpetua est.
- 10 Peccatum harditatis prescribitur quinquennio.
- 11 Fiscos quadriennali prescrip^{tione} gaudet conuentus pro re aliena,
quam ut suam vendidit.
- 12 Actiones criminale: (impriarum demptu) Viginti annorum tolluntur prescrip^{tione}.
- 13 Prescrip^{tio} anni sibi vel centum dierum obstat ei qui pratorio iure sibi succedere.

Mniūm prescriptionum viā ita posse facili per-
 cipi opinamur, si ipsarum varietates prius dili-
 genter exposuerimus. ¶ Est ergo prescrip^{tio} om-
 nis exceptio ex tempore essentiam capies, alias
 abususque qualibet exceptio etiā soni, prescrip^{tio}
 vocatur. Sunt autem exceptiones tales: aut favore, aut odio so-
 lo, aut vitroque, aut neutro, comparata. ¶ Favore solo compa-
 rata

R O G E R I I   D E   P R A E-
S C R I P T I O N I B V S
D I A L O G V S.

S U M M A R I V M.

1. *Aetio pignoratis quare post annos quadraginta concedatur debitoris solvare paratus?*
2. *Prescriptio quando oriri decurrit?*
3. *Ius solvendi vel offerendi per quadraginta annorum lapsum non potest auferri.*
4. *Ius petendi est aetandi ad alterum perimens prescriptio tollitur: non autem ius solvendi sine offerendi.*
5. *Prescriptio quadragenialis quid requiriatur, est contra aliquem currere possit?*
6. *Filius familiae suo nomine credens potest actiones intendere.*
7. *Prescriptiones penales mollienda sunt non exaggeranda.*
8. *Desper omnia nemo iudicari potest.*
9. *Creditor qua ratione pignus debitori reddere compellatur?*
10. *Creditor secundum quam prescriptiorem primo creditoris opponere possit?*
11. *Ius quodlibet cuique competenti posse annis xl. tolli?*
12. *Ius offerendi non tollitur prescriptione, lices bene actio hypothecaria eleandatur.*
13. *Aetio familiae eradicanda, communis dividendo, sine proficio, ab solvant socii in communis longissimo tempore possidentibus?*
14. *Actiones familiae eradicanda, communis dividendo, est proficio, quando competente?*
15. *Socius dum in re possidente communiter fructus communiter percepit actionem incorruptam perinde ac si consociant iudicio vexaretur dicatur.*
16. *Res communiter possessa annis xl. amanciat communis actione pro divisione sublata?*
17. *Actiones pro socio familie eradicanda, est communis dividendo, quando prescriptio tolli possit?*
18. *Prescriptio conjocis contra suas actiones currit, alero velut propriam possidente.*
19. *Consecutim cuius timori debetas interpretatio.*

Personat

faciat: verum tamen quod in se revolvitur sit furtum: sive, pro eo una sola semelque tantum sorti actio, sive conditio nascitur: & ideo unius tricennij præscriptione tollitur. Sic quoque licet de communione percipiendo, vel in eam impendendo, delinquendove, socius obligetur, seu sibi alterum obliget, non tandem plures familie ecclesie. sicut communi dividendo actiones, sed una sola, semelque rurc nata est inter eos actio, ut sic una possit præscriptione tolli. nam sicut ipsa communio una est tam: sic quod ea nascatur una sola actio est. *Roge.* Et rationes & 19 exempla proposita retinet interpretatio. *tertissima.* + Eius solius consuetudinis timenda fit interpretatio, que errore vacua, legibus rationique ostendetur contraria. Quicumque fit ergo, cui plus placeat Capitone Labeo, primissimas distinctiones tot rationibus comprobatas, aequitati legum ac sensu commendabit, legumque argumentis tanto fortioribus cōprobabit: quanto sibi faciliora esse maiora non diffidat.

CATALOGVS PRAESCRIPTIONVM, DOMINI ROGERII.

ST præscriptio trium dierum, ut in aduocato, cui licet intra triduum errorem corrigeret. vt C.de erro.aduo.l.fi.

Est decem dierum, ut de appellationibus hodie, ut in auth.de ap.in p̄tin. ff.de iti.actuq; pri.l.j.

Est quindecim dierum ut cum testes producuntur, ut C.de testi.l.fi quando.

Est viginti dierum in eo qui vult litem contestari, ut in authen.de exhi.& intro.re. §. illud quoque.

Est triginta dierum, ut de creditore qui scripsit se accepisse creditum. vt C.de non nu.pec.l.in contractibus. §. super cæteris.

Est quinquaginta dierum quæ datur tutori ad excusandum, ut ins. de excu. §. qui autem.

Est sexaginta dierum, cum quis emit ita, ut si displiceret esset res inempta: vt ff.de ædil.edic.l quod si nolit. §. si quid evanierit.

Est sexaginta dierum quæ marito obicitur iure mariti accusare volentem: vt C.ad l.iul.de adult.l.iure mariti.

Est centum dierum ad perendiam honorum possessionem. vt C. qui admitt ad bo. posse. si bonorum.

Est duorum, vel quatuor mensium si promisisti te exhibitus sine sc̄rip-

TRACTATVS FOECVNDVS AC PERVTLIS,

Profundæ , subtilisque , ac quotidianaæ materiæ omnis præscriptionis, tam civilis, quam canonicæ: qui de præscriptionibus inscribitur : editus per præclarum I. V. Doct. D.

Ioannem Franciscum

Balbūm.

S V M M A R I V M.

- 1 *Præscriptionum actio queritur tam in foro canonico quam cœsareo : quam sit buius præscriptionis materia scilicet , & profunda , quamque diligentius etiam adhuc tenua ex infinitis variis partibus satis liquet.*
- 2 *Antiquitas non est negligenda, sed veneranda: que in buius operis calce inseritur præscriptionis materia commendativa.*
- 3 *Honor debetur his qui altera aliorum scripta per eos ordinare desposita & consultata aliquid pertinenter , & ultraque addere conuante sunt.*
- 4 *Inuentis inventus non obstante. Intelleximus se habet ad instar solis, qui oritur & occidit : cadit & redit , & numquam moritur, sed suis vicibus occurrat.*
- 5 *Minor sapientia reuelatur , quam maiori : & quanto est maior, tanto cupit adioceri.*
- 6 *Horatij sententia summopere notanda ad studiosorum animositatem.*
- 7 *Paticum quoddam invitare ad placendum doctissime bonisque: Summa quidem laus est dilectione mala.*
- 8 *Liber nullus tam malum reperiatur qui non ex parte aliqua proficit: inquit Plautus.*

PROOE

REPETITIO SOLEN-

NIS L CELSVS.

ff.de vſucap.

VNC explicito diffuso tractatu præscriptionem
ut nihil desit. Plenā & vtilē repetitionem solen-
nis.l.Celsus. ff.de vſuca.& eius quotidianæ mate-
riæ: quā alias in scholis primo lectionum mearū
anno, diebus vacatibus publicè deserui pro dicti
tractatus cōplemēto congruenter subiiciendā censui: tāquam
practicam post theoreticam: & si per mixtim vtranque cōtinēat
matutius digestam, pleniorēque stilo editam: citra eorum repe-
titionem: quæ in tractatu prædicto dicta fuere: in quo euidē
non receasui: quæ ad peculiarem & propriam.d.l.materiā per-
tinent, sed ad eam s̄xpius remissione vſus sum. Quam.l.Barto.
vtiliter commentauit. Post eum vero alij pauca scripsere, nul-
lūisque modernorum quem viderim: super ea aliquid scripsit
excepto celeberrimo iurium interprete domino Claudio de
seyfello Aquēse præceptore meo, qui pauca super eadem.l.edi-
dit commentaria chartas duas, & dimidiam nō excedentia: in
quibus etiam nonnulla ad propriam materiam.d.l.non perti-
nentia interseruit: & longo stilo prosecutus est, quæ missa feci.
Quanta autem addiderim præter ordinatam materiam reipia
intueri licebit.

Et ut congruenti ordine procedatur diuīdo materiam ipsius
peculiaris legis in quatuor partes principales.

In prima parte tractabitur de titulo, videlicet qualis titu-
re requiratur, & sufficiat ad præscriptionem: & sic de primo extre-
mo requisito ad præscriptionem rerum corporalium.

In secunda parte tractabitur de secundo extremo requisito,
videlicet, de traditione & possessione.

In tertia parte tractabitur de tertio extremo requisito: videli-
cet, de bona fide, & de eius contrario, videlicet, de mala fide
qualiter probentur.

In quarta & ultima parte tractabitur post Bart.practica de-
dicensi & probandi possessionem, & eius continuationem, &
tempus ad præscriptionem rerum corporalium requisitum.

Ad evidentiam præmitto quæ dixi in princip. iij. partis supe-
rioris tractatus: videlicet quod ad præscriptionem rerum cor-

quod quando testis deponit de tempore per dictio[n]em Circa: nunquam dicitur concludenter probare , ut probat secundum eum tex.nor.in d.c.fi.de depon.impo. quem ibi norat Bur.in fi.

Sed potest respondet[i] quod Bur. & Alex[ander] non loquuntur quando testis deponeret de magno excessu temporis.

+ † Quinta habetur conclusio ex dictis Bartol.hic in vlti.col. quod si testis dicat , quod Titius possedit per decim annos & ultra: quod illa adiectione nihil operatur in teste: cum sit incerta. Ideo non importat tempus litis motae. Reprobata opin. Goffre. & Holtiensi tenentium oppositum: ut hic per Bartol.per l.cum furti.suprà de in lit. raran.

Et propterea Bart.admonet aduocatum, quod sic cautes aduocatus in formando articulom.

Eandem conclusionem firmat Bart.in d.l.en furti.cum concor.ibi adduc.per do.Alex.& in d.l.& si post tres.col.ij.& iiij.suprà si quis cau.vbi latè examinat:& tandem post relatas varias op[i].concludit op[i].Bart.esse veram.

Et ante Bart.fuit op[i].Guliel.de Cu.& Iac.de Aret.licet ipse non dicat: quos testes & sequitur Bald.in Lab hostibus. §.led quod simpliciter.col.ij.suprà ex qui.cauf.matio.

Et istam partem dicit communem Panor.an c.litteræ.vbi bannus tex.de iusta dictione,& vltra.& ibi not. Bal.col.j.& ij.de dilat.idem Panor.in c.cum causa quæ intericonomist.de testi. vbi Bal.illum text.ad hoc notat dicens , esse ibi magis expressum,quam alibi in iure:& ibi etiā not. Aret.col.j.Iaf.in l.transfere.circa fi.com.C.de transact. Et op[i].Bar.esse veram & communem attestatur Iaf.in d.l.& si post tres.col.ij.circa fi.pleuis. timè examinans istum articulum in iij.& iiij.col.& pro communi op[i].adducit not.regulam,quam tradit Bal.in l.ad probatio[n]e.la ij.C.de probat.quod probatio nunquam concludit per possibile:sed debet concludere per necessitatem per probabile.

Iltam conclusionem:quod illæ adiectiones, Vitia , Plus & similes nihil importent in teste:firmitat Alex[ander].consil.viij.videtur fortasse circa fi.iiij.vol. Et Bart.hic sequitur.do. Laetatu.m reper.c.oniam contra.col.xxiiij.circa med.de probat.

Possent tamen op[i].Goffr.& Joan.And.commissiter damnata saluari uno casu secundū do.Claud.hic.vlc.col.videlicet, quādo h[ab]it durasset modico tempore:puta tribus aut quatuor diebus:vel alias arbitrio iudicis:quia tunc iste adiectiones Plus & Vltra,prolatæ à teste possent illud modicum tempus importare,per ea quæ dicta sunt in precedenti cōclusione. Et quia sufficiet